

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu spremembe predloga Komisije COM(2011) 607 final/2 – Uredba Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem socialnem skladu in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1081/2006

(COM(2013) 145 final – 2011/0268 (COD))

in o predlogu spremembe predloga Komisije COM(2012) 496 – Uredba Evropskega parlamenta in Sveta o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, ki jih zajema splošni strateški okvir, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu in Kohezijskem skladu ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006

(COM(2013) 146 final – 2011/0276 (COD))

(2013/C 271/19)

Glavni poročevalec: **Mário SOARES**

Svet je 25. marca 2013 sklenil, da v skladu s členoma 164 in 177 Pogodbe o delovanju Evropske unije Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) zaprosi za mnenje o naslednjih dokumentih:

Predlog spremembe predloga Komisije COM(2011) 607 final/2 – Uredba Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem socialnem skladu in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1081/2006

COM(2013) 145 final – 2011/0268 (COD)

in o

Predlog spremembe predloga Komisije COM(2012) 496 – Uredba Evropskega parlamenta in Sveta o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, ki jih zajema splošni strateški okvir, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu in Kohezijskem skladu ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006

COM(2013) 146 final – 2011/0276 (COD).

Predsedstvo Evropskega ekonomsko-socialnega odbora je 16. aprila 2013 zadolžilo strokovno skupino za zaposlovanje, socialne zadeve in državljanstvo za pripravo dela Odbora na tem področju.

Zaradi nujnosti zadeve je Evropski ekonomsko-socialni odbor na 490. plenarnem zasedanju 22. in 23. maja 2013 (seja z dne 22. maja) za glavnega poročevalca imenoval Mária SOARESA ter mnenje sprejel s 135 glasovi za, 3 glasovi proti in 4 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Kljub svojim zadržkom glede zneska in načina financiranja pobud s področja zaposlovanja in jamstva za mlade se EESO strinja s Komisijo, da je treba – in to v smereh, nakazanih v obravnavanem predlogu – spremeniti uredbi Parlamenta in Sveta o Evropskem socialnem skladu in strukturnih skladih.

1.2 EESO poudarja, da morajo politike, ki bodo sprejete, prispevati k rasti in ustvarjanju stabilnih in kakovostnih delovnih mest, obenem pa okrepiti socialno kohezijo.

1.3 EESO obžaluje, da sredstva, namenjena pobudi za zaposlovanje mladih, ne bodo posledica okrepitve proračuna Unije, ampak bo njihov vir splošni proračun, namenjen koheziji, ki je že manjši od tega, kar je bilo na voljo v obdobju 2007–2013.

1.4 EESO je prepričan, da predvidena sredstva, tj. 6 milijard EUR, niso zadostna, če upoštevamo obsežnost problema in nujnost njegovega reševanja.

1.5 Ker krize še ni konec in se ustvarjanje novih delovnih mest še ni začelo, EESO predlaga večjo prožnost pri določanju stopnje brezposelnosti mladih, nad katero je mogoče prejeti razpoložljiva sredstva, saj bi tako lahko ocenjevali stanje glede brezposelnosti mladih – ali pa, da se ta meja določi pri 20 %.

1.6 EESO priporoča, da se starostna meja za jamstvo za mlade dvigne na 30 let, zlasti v državah, v katerih je brezposelnih mladih največ.

1.7 EESO še poziva države članice, naj ne zmanjšajo finančnih zavez, ki jih predlog večletnega finančnega okvira namenja spodbujanju zaposlovanja mladih, in naj sprejmejo predlog Komisije, da se dodatni viri uporabijo za doseganje cilja odprave problema, ki ogroža prihodnost celotne generacije mladih Evropejcev.

2. Glavne točke predloga Komisije

2.1 Po sklepu Evropskega sveta z dne 28. februarja 2013 o vzpostavitvi jamstva za mlade je Komisija predstavila dva predloga: prvi spreminja predlog Komisije COM(2011) 607 final/2, Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem socialnem skladu in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1081/2006 (COM(2013) 145 final), drugi pa spreminja predlog Komisije COM(2012) 496, Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o skupnih določbah o več skladih ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (COM(2013) 146 final).

2.2 Namen predlogov je omogočiti financiranje pobude za zaposlovanje mladih v okviru jamstva za mlade, ki bi vsem mlajšim od 25 let zagotovila ponudbo za dostojno zaposlitev, nadaljevalno izobraževanje, vaještvo ali pripravništvo, in to v obdobju štirih mesecev po koncu študija ali izgubi zaposlitve.

2.3 Celotni znesek sredstev, predvidenih za obdobje 2014–2020, znaša 6 milijard EUR, od tega 3 milijarde EUR iz ciljnih naložb Evropskega socialnega sklada in 3 milijarde EUR iz posebne dodelitve za pobudo za zaposlovanje mladih v okviru podrazdelka 1(b): Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija.

2.4 Predvideno financiranje je namenjeno regijam na ravni NUTS 2, v katerih je stopnja brezposelnosti mladih (od 15 do 25 let) v letu 2012 presegla 25 %.

3. Splošne ugotovitve

3.1 Dramatična brezposelnost mladih v številnih državah članicah več kot zadostno upravičuje pobudo, ki jo je 28. februarja 2013 sprejel Svet, da se vzpostavi jamstvo za mlade, za katerega so se večkrat in v različnih oblikah zavzemali socialni partnerji in organizacije civilne družbe.

3.2 Po podatkih Evropske komisije 7,5 milijonov mladih v EU sodi v kategorijo NEET⁽¹⁾: gre za 12,9 % mladih Evropejcev v starosti 15–24 let. Številni med njimi niso dokončali srednje šole in so šolanje opustili predčasno; veliko jih je priseljencev ali pripadnikov ogroženih socialnih skupin. V nekaterih državah pa se slabšajo tudi razmere za mlade iz srednjega družbenega razreda (novi reveži), ki še niso končali študija in jim grozi, da študija ne bodo mogli nadaljevati.

3.3 EESO je v svojih mnenjih že poudaril katastrofalne podatke o brezposelnosti mladih v EU in vse vpletene strani pozval, naj sprejmejo nujne, učinkovite in odločne ukrepe za to, da se prekine ta začarani krog, ki ogroža prihodnost celotne generacije⁽²⁾. Ne gre samo za konkretno težavo, ki bremeni prizadete, ampak tudi za nevarnost, ki ogroža socialno kohezijo EU, kar bi lahko dolgoročno škodovalo gospodarski rasti in konkurenčnosti Evrope.

3.4 EESO poudarja, da morajo politike, o katerih se odloča zdaj, prispevati k oživitvi rasti in ustvarjanju kakovostnih in stabilnih delovnih mest, ki jih spremljajo jamstva in varnost, ki so v preteklosti pomagala zgraditi evropski socialni model in socialno kohezijo. Hkrati znova opozarja na pomen polnega sodelovanja socialnih partnerjev in organizacij civilne družbe pri načrtovanju, izvajanju in spremljanju teh politik.

3.5 Pobuda za zaposlovanje mladih, vključena v jamstvo za mlade, bo dejansko učinkovita samo v primeru, če jo bodo spremljala ustrezna prizadevanja na področju „povpraševanja na trgu dela“ (če torej obstaja gospodarska rast). Poleg tega izobraževanje, vaještvo, pripravništvo ali usposabljanje, ki privede do kvalifikacije, ter izboljšanje sposobnosti milijonov mladih s slabimi možnostmi za vključevanje na trg dela sami po sebi prinašajo velikansko tveganje.

3.6 EESO z zaskrbljenostjo ugotavlja, da so po mnenju Evropskega sveta gospodarske težave Evrope predvsem problem proračunske konsolidacije, pri čemer sploh ne poskuša številčno ovrednotiti oportunitetnih stroškov ali njihovih negativnih posledic, kot so množična brezposelnost mladih, razočaranje in obup⁽³⁾.

⁽¹⁾ NEET (*Not in Education, Employment or Training*): mladi, ki se ne izobražujejo, niso zaposleni in imajo nizko stopnjo izobrazbe ali kvalifikacij.

⁽²⁾ Glej zlasti mnenje EESO *Za zaposlovanje mladih*, UL C 161, 6.6.2013, str. 67–72.

⁽³⁾ Stroški ne vključevanja mladih na trg dela, posledica prevelikih socialnih transferjev ali davkov, ki se ne poberejo, presegajo 150 milijard EUR.

4. Posebne ugotovitve

4.1 Komisija želi s spremembami uredbo o Evropskem socialnem skladu in splošno uredbo o različnih evropskih skladih prilagoditi sklepom Evropskega sveta 7. in 8. aprila, zato se tudi naslednje ugotovitve ne nanašajo na predloge Komisije, ampak na smernice, ki jih je sprejel Svet.

4.2 V kriznih časih, kot so sedanja, lahko EESO samo izrazi obžalovanje, da je Svet za obdobje 2014–2020 predlagal proračun EU, ki je manjši od proračuna za predhodno obdobje, kar negativno vpliva na vire, potrebne za odziv na sedanje razmere.

4.3 Posledica tega sklepa je, da predlagano financiranje boja proti brezposelnosti mladih ne pomeni povečanja proračuna, ampak zmanjšanje sredstev za druge namene, in to za 3 milijarde EUR iz Evropskega socialnega sklada in za 3 milijarde EUR iz kohezijske politike.

4.4 Poleg tega je skupni znesek 6 milijard EUR v sedmih letih očitno nezadosten ⁽⁴⁾.

4.5 S tem, ko je bilo za opredeljevanje stopnje brezposelnosti mladih (25 %), ki daje pravico do sredstev, dodeljenih danes,

izbrano leto 2012, se ne upoštevata ne razvoj krize ne sedanja recesija. Zaradi tega se utegnejo prezreti tudi dramatične razmere, ki bi se lahko pojavile v tem obdobju. EESO zato meni, da je potrebna večja prožnost, da bi lahko ocenjevali razvoj brezposelnosti mladih, oziroma da bi bilo treba preventivno predvideno stopnjo znižati na 20 %.

4.6 EESO predlaga, da se starostna meja upravičenosti do jamstva za mlade zviša na 30 let, da bi imeli dostop do njega tudi mladi, ki kasneje zapustijo univerzo ali se znajdejo v prehodnem obdobju med usposabljanjem in zaposlitvijo. To je zlasti pomembno v državah z najvišjimi stopnjami brezposelnosti mladih.

4.7 EESO podpira odločitvi, da za posebna sredstva za pobudo za zaposlovanje mladih (3 milijarde EUR) za države članice ne velja zahteva nacionalnega sofinanciranja in da za pobudo za zaposlovanje mladih ne velja zahteva glede rezerve za uspešnost v višini 5 % dodeljenih virov.

4.8 Nazadnje kljub omenjenim ugotovitvam EESO ponavlja, da je to pobudo treba podpreti, in priporoča, da se jo preoblikuje v strukturni ukrep aktivnih politik zaposlovanja in se je ne omeji na status instrumenta, ki služi za obvladovanje sedanje gospodarske krize ⁽⁵⁾.

V Bruslju, 22. maja 2013

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Henri MALOSSE

⁽⁴⁾ Mednarodna organizacija dela, ki je sicer previdno podprla to pobudo, ocenjuje, da bi bilo treba za to, da bi lahko upravičeno pričakovali občutno spremembo razmer, predvideti finančna sredstva v višini 21 milijard EUR.

⁽⁵⁾ V skladu z mnenjem EESO *Za zaposlovanje mladih* (UL C 161, 6.6.2013, str. 67–72), mora biti pobuda za zaposlovanje mladih povezana z evropskim semestrom.